

Subkultura

Definice

Jednotná definice pojmu "subkultura" neexistuje, nicméně můžeme v mnoha zdrojích nalézt pokusy o co nejpřesnější definici. Jedná se především o sociologický termín, který je dnes běžně užívaný.

Za první definici je považována ta od Miliona Gordona z roku 1947 [2]. "*[Subkultura je] pododdělení národní kultury, složené z kombinace sociálně situačních složek, jako je třídní status, etnický původ, městské nebo venkovské osídlení a náboženská příslušnost, které tvoří svou kombinací fungující jednotu, jež integračně upevňuje na ní se podílející jedince.*"

Nejstarší mnou užitý zdroj je kniha *Subculture - The Meaning of Style* od Dicka Hebidge [1]. Vydána byla v roce 1979. Subkulturu označuje jako podřízenou ke kultuře. Uvádí, že každá subkultura má své vlastní "kódy" a předměty, které byly dříve obyčejné, ale postupem času se staly symbolem subkultury.

Kolektiv autorů ve své publikaci *Interkulturní vzdělávání II.* uvádí subkulturu jako dílčí součást širší kultury. Zmiňují také, že pro plné pochopení jednotlivých subkultur je potřeba znát dopodrobna chování a společenské normy v subkultuře nadřazené kultuře [2].

Od Josefa Smolíka se můžeme dozvědět, že u subkultury je důležité, aby se odlišnosti od masové kultury netýkaly pouze jedince, ale právě větší skupiny lidí. Jedině tak vzniká subkultura.

Míra rozdílnosti subkultury od kultury, k níž se řadí, potom bývá velmi různorodá. Může být odlišná, úplně se vymezovat (pak se nazývá kontrakulturou), a nebo být velmi podobná [3].

V knize *Kmeny*, která se zabývá současnými městskými informacemi a jedná se o jednu z nejaktuálnějších publikací vůbec (vydáno 2012), se neseťkáte s přesnou definicí pojmu subkultura. Kniha se naopak snaží o co nejhlubší poznání jednotlivých subkultur [4], což je způsob, jak se nejlépe přiblížit k pochopení významu každé z nich a následně si udělat celkový obrázek o subkulturách.

Příklady subkultur

Black, BDSM, Cosplay, Cyber, Emo, Geek, Goth, Grafitti, Hackers, Hardcore, Hip Hop, Hippies, Hipster, Hooligans, Larp, Lolita, Meatheads, MMORPG, Motorkáři, Neonacisté, Nerd, Otaku, Punk, Queer, Rap, Reggae, Rocker, Satanisté, Ska, Skate, Skinheads, Sneakers, Steampunk, Techno, Tramping, Tuning, Virtual

Úvaha

Je larp umění?

Larp neboli Live Action Role-Playing je jednou ze subkultur (a není jich málo), která zároveň zahrnuje menší subkultury (lidé, kteří hrají pouze komorní larpy, jezdí pouze na bitvy, atd.). Z tohoto důvodu se jedná o poměrně širokou subkulturu, jejíž členové některé názory sdílejí a v jiných se naopak naprosto rozcházejí, záleží, ve které části komunity se pohybují. Jedno však larpaře spojuje - láska k larpům a jejich hraní. V této úvaze se nebudu zabývat jednotlivými druhy larpů, ale právě tím, co je pro všechny druhy stejné.

Primárním spojujícím prvkem pro larpy je hraní, vytváření nového světa, který je jen na chvíli a pouze fiktivní. S pomocí hráčů ale ožívá a stává se takřka reálným světem, ve kterém je potřeba řešit problémy. Zkusím se zaměřit na to, ke kterému umění by se dal larp přirovnat nejlépe.

Larp je někdy popisován jako improvizované divadlo bez diváků. Diváky jsou v tomto případě

sami herci. Proto by se dalo říci, že larp je jistým druhem divadla, jednou z jeho podřadných složek. Nejde konkrétně říci, co se v larpech hraje, a dokonce ani jakým způsobem. Jednotliví hráči larpů jsou rozdílní a každý umí něco jiného. Nejde říci ani to, co se v larpech hraje, zda to bude tragédie či komedie (ve výsledku je to většinou něco z obojího, ale to už je spíše osobní postřeh). Larp je takový, jaký ho udělají hráči, primárně. Samozřejmě záleží i na tom, jakým způsobem jej organizátoři připravili, ale v konečném důsledku závisí pouze na hráčích. Podobnost s divadlem je tedy v tom, že se jedná o herectví. Ve většině případů nejde o profesionály, pouze o lidi, kteří mají zkušenosti z předchozích larpů. V tomto ohledu se larp nejvíce podobá amatérskému herectví.

Se scénářem? Ano i ne. Existují komorní larpy, které mají předepsanou většinu scén a do připravených mantinelů je vpuštěn hráč. Avšak i tak je na něm, aby svou postavu ztvárnil podle sebe, nějakým způsobem. Aby improvizoval. V larpech, které nemají určený scénář žádný a dopředu je pouze libovolným způsobem vybudovaný svět a pravidla, která hráči dodržují, je té improvizace ještě více. Někdy ani nevíte, jakou postavu máte hrát, a dopředu si ji musíte vymyslet. Míra improvizace je v tomto případě opravdu obrovská - asi jako v reálném životě. Až na to, že zatímco některé prostředky k dispozici nemáte (ve fantasy světě například moderní technologie), jiné vám jsou dány (magie a jiné herní principy; možnost někoho "zabít"). Nic však není dopředu naplánované, snad kromě některých interakcí, o kterých ví pouze organizátoři. Tolik improvizace se v divadelním světě vyskytuje jen v jednom druhu divadel, překvapivě v improvizacním divadle. Ve chvíli kdy herec tohoto divadla nastoupí před diváky, ještě netuší, co se v následujících scénách bude dít. Někdy sbírá podněty od diváků a na jejich slova vytváří sám či s kolegy své na místě vytvářené umění, jindy si hraje jen tak. Improvizované divadlo je ale pokaždé jiné, i když má stanovený nějaký rámec - stejně jako larp.

Jaké bychom mezi larpem a improvizovaným divadlem našli odlišnosti? Dle mého názoru je největším rozdílem absence diváků na larpu. Sami hráči jsou diváky a herci zároveň. Odpadá však rozdělení na herce a publikum. Druhým rozdílem je, že zatímco herci většinou vybírají za své představení peníze, na larpu žádné peníze za své hraní nedostanete. Naopak platíte organizátorům registrační poplatek (který však neslouží k jejich obohacení, ale k zaplacení nákladů spojených s přípravou larpu). Zatímco divadelní herci dostávají zaplacení, hráči na larpech hrají výhradně pro svou radost. Ačkoli tím samozřejmě nechci říct, že by divadelní herce hraní nudilo.

Po shrnutí všech těchto faktů se dá dojít k názoru, že larp je vlastně improvizované divadlo bez diváků. Pokud tedy improvizované divadlo považujeme za umění (divadlo hrané dle scénáře za umění považováno obecně je), měli bychom za umění považovat i larp. Jde o improvizované herectví často v pečlivě připravených doma vyrobených kostýmech a vhodně uzpůsobeném prostředí. Absence diváků zde sice je, ale není absolutní, právě díky tomu, že se vždy dívají ostatní hráči. Z pěkně provedené scény na larpu, které navíc můžete být součástí, se dá odnést lepší zážitek než z leckterého profesionálního divadla.

Pokud bychom improvizované divadlo za umění nepovažovali, což je samozřejmě také varianta, pak by ani larp nebyl umění. To už záleží ale na přesných definicích jednotlivých pojmů. Na každého působí každý druh umění trochu jinak a larp rozhodně není výjimkou.

Zdroje

[1] Dick Hebdige: Subculture - The Meaning of Style; 1979

[2] Jan Buryánek: Interkulturní vzdělávání II., část Subkultury; 2005; k dispozici na internetu http://www.varianty.cz/cdrom/podkapitoly2/IKV2_09_00_subkultury.pdf

[3] Josef Smolík: Subkultury mládeže; 2010

[4] Tomáš Souček, Karel Veselý, Vladimír 518: Kmeny - Současné městské subkultury; 2012